

บทบรรณาธิการ

สังคมโลกปัจจุบันกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งที่ได้คาดการณ์ไว้แล้ว และที่ประสมแบบไม่ทันได้ตั้งตัว จนต้องตั้งรับปรับเปลี่ยนไปสู่วิถีใหม่ที่เรียกกันว่า “ความปกติใหม่” หรือ “New Normal” ซึ่งมีผลกระทบต่ออย่างมากในหลายมิติ ทั้งด้านการเมือง การปกครอง สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม สารและองค์ความรู้จากบทความวิชาการและวิจัยที่น่าสนใจ ในวารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน พ.ศ. 2563 นี้ ได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดและกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงอันหลากหลาย

บทความกรณีศึกษาการแก้ไขวิกฤตนิเวศลิยร์เกาหลีเหนือภายใต้การทูตพหุภาคี โดย วิเชียร อินทะสี ได้สะท้อนว่าแนวทางแก้ไขปัญหาระหว่างชาติที่สำคัญคือการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน ส่วนในบริบทการเมืองและการปกครองของประเทศไทย ปรัชญา ลครพล ได้ศึกษา การควบคุมอำนาจกองทัพของคณะราษฎรในอดีต เป็นช่วงหลังการปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475-2497 โดยการจัดตั้งคณะกรรมการกลางกลาโหม เป็นต้น

ปัจจัยที่อาจเป็นเครื่องมือสำคัญอีกประการหนึ่งในการสร้างความเข้าใจอันดีของคน ในสังคมและระหว่างชาติ คือ การเรียนรู้และถ่ายทอดผ่านทางภาษา วรรณกรรม ศิลปะ และ วัฒนธรรม ที่มักจะจัดเป็นอำนาจอ่อน หรือ “Soft Power” ดังที่ สมุพร ฉันทสิทธิ์พร ได้ศึกษา พัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอวัฒนธรรมความเป็นจีนผ่านแบบเรียนภาษาจีน สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ที่ได้นำเสนอประเด็นคุณธรรมของสังคมจีนที่มีความเป็นสากลมากขึ้น หรือการศึกษาเกี่ยวกับพิธีกรรม ความเชื่อของชาวจีนในประเทศไทย ดังเช่น บทความของ 吳雲龍 นอกจากนี้ภาพของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมยังอาจสะท้อนผ่านงาน ภาพยนตร์ เช่น บทความของ Jiratorn Sakulwattana หรือผ่านเรื่องราวของเครื่องดื่มประจำชาติ รัสเซีย “วอดก้า” ที่รู้จักแพร่หลาย ในบทความเรื่อง รัสเซีย: การเมืองเรื่องวอดก้า โดยกฤษฎา พรหมเวศ

นอกจากนี้การสร้าง ความเข้าใจอันดียังอาจผ่านทางการใช้ภาษาและงานด้านการแปล ที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรมชาติ ดังเช่น ผลการศึกษา วิจัยของ Gilles DELOUCHE และสมเกียรติ เหวงกิจวัฒน์ ที่สะท้อนถึงบทบาท ความสำคัญ และปัญหาที่ประสบในการแปลจากภาษาต้นทางไปยังภาษาปลายทาง หรืองานของ จิตภา ตั้งดิลภรนากุล คเชนทร์ ตัญศิริ และอุมาภรณ์ สังขมาน ที่ศึกษาการขยายหน้าที่เชิงไวยากรณ์ ของคำว่า เวลา ในภาษาไทย ที่มีการปรากฏเป็นคำนามในลักษณะต่าง ๆ และยังมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงไปอีกด้วย

กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนยังสะท้อนให้เห็นผ่านทางโลกโซเชียลที่มีการทำธุรกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ ดังที่เกียรติกศักดิ์ จังเจริญจิตต์กุล ได้ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศกับการรับรู้คุณภาพเสื้อผ้า จากรูปแบบการนำเสนอเสื้อผ้าออนไลน์ นอกจากนี้ โลกแห่งวัตถุยังได้แพร่ขยายเข้าสู่พื้นที่ของงานศึกษาด้านประวัติศาสตร์ด้วย ดังปรากฏในบทความ เรื่อง Material Turn ในสาขาประวัติศาสตร์ ทฤษฎี Actor-Network กับแนวคิดวัตถุในฐานะผู้กระทำทางประวัติศาสตร์ โดยชนกพร ชูติกรมลธรรม

ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตวิถีใหม่ นั้น สิ่งที่เป็นประเด็นชวนคิดอีกประการหนึ่งคือ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อพัฒนาการทางภาษาในด้านต่าง ๆ ดังบทความเรื่อง แง่คิดและแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของทารกและเด็กเล็ก จากข้อมูลการศึกษาวิจัยโดยจุฑามณี อ่อนสุวรรณ และคณะ ที่ได้นำเสนอแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้ภาษาของทารกและเด็กเล็ก รวมถึงระยะเวลาที่เหมาะสมในการดูหน้าจอ (screen time) ของเด็กเล็กและทารก การใช้อุปกรณ์เพื่อกระตุ้นพัฒนาการทางภาษา และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับทารกและเด็กเล็ก

ท้ายที่สุดนี้ กองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ขอขอบคุณคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ผู้สนใจที่ได้นำเสนอบทความที่เปี่ยมด้วยคุณภาพ อันเป็นผลผลิตจากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย จากการตกตะกอนทางวิชาการมาสู่การแบ่งปันอย่างสร้างสรรค์ วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในต่อยอดแนวคิด และการสร้างองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แม้ว่าจะต้องประสบกับสภาวะการถอยห่างทางสังคมและการตั้งรับกับความปกติใหม่ (ที่ไม่ปกติ) ก็ตาม

สิริจิตต์ เดชอมรชัย